

GAZDASÁGI LAPOK

51. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. December 17.

Munkás- és fogoly NAGEL ADOLF
szalmazsák, fekvánkos, zsák- és ponyvagyár
lepedő, pokrócz Budapest, V., Arany János-u. 10.
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10. ■ | ■ Távirat: NAGELA.

ZSÁK
ÉS PONYVA
SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST
ÚJ ÉS EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.
V. kerület, Kálmán-utca 14. szám.

Megbízható

Dughagyma
Hagymamag
Paprika

kapható:
REITZER LIPÓT ÉS
TÁRSA cégénél SZEGED.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**Gép-, henger- és autó-
olajat, gépsziradékot,
kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

Veszünk mindennemű olajos, petróleumos, szirupos hordókat.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Interurban: József 14-50.

Sürgönyözim: WEISSEFETT Budapest.

Karácsonyi

nagy mutatványszámunkra, mely rendel-
nél terjedelmesebb tartalommal, valamint
nagyobb példányszámban fog megjelenni,
hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal. ::

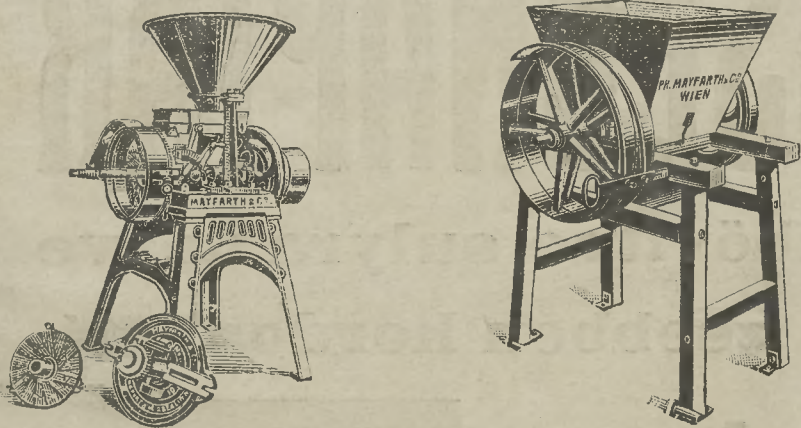
A menekültek marháinak eladása.

Szilágyvármegye területére behozott menekült
szarvasmarhák, a hadiállattársaság által Szi-
lágysomlyón, a Berger-féle szeszgyár udvarán
minden pénteken, Szilágykrasznán pedig min-
den kedden a Goldberger-féle szeszgyár udva-
rán készpénzfizetés mellett adatkak el.

Közelebbi felvilágosítással a vármegyei magyar királyi gazdasági
felügyelőség Zilah szolgál.

Takarmánykészítő gépek

tengeri csutka, olajpogácsa, gesztenye és hasonlók zuzására és darálására



Gépeket póttakarmány készítéséhez gyárt és szállít

Ph. Mayfarth & Co., Wien, II., Taborstrasse 71.

Képes árjegyzéket 1036. sz. díj- és bérmentesen küld.

Tavaszi vetőmagot:

buzát, zabot, árpát, székely-
kukoriczát, bükkönyt ::

megvételre keres az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Főigaz-
gatósa Nagyszebenben.

Eladás
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA ÉS ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.
(Az országház mellett.)
Telefon: 45-26, 142-75 Alapítotott 1878.

A kihirdetések ára: minden szó 10 fillér
a vastagabb betűvel írt szavak 20 fillér.
a legkisebb hirdetés 1 K 60. Csak oly
levelek továbbíthatók, melyek a szükséges
póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

KIS HIRDETŐ

Csak olyan levelekre válaszolunk,
melyekhez válaszbélyeg v.
levelezőlap van mellékelve ::

A 34 év óta fennálló
FISCHER J. CZÉG

ZSÁK- és PONYVA-

gyára, Budapest, V.,
Nádor-utca 31-33.
egyike az ország legmegbíz-
hatóbb beszerzési forrásainak.

szalmazsák,
fejpárna,
pokrócz
ponyvakölcsonzés.



Törvé-
nyesen
védve.

Reitter Oszkár

nagybecsereki főkapitány
és fajbaromfi tenyésztőnek
nagyserü találmánya

a „PATKÁNIN“

patkányirtó szer (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem
ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 60-70
patkány irtásához.

Minden adaghoz használati
utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!
Ismeretes prospektust, melyben is
van írva, hogy különféle gazdaság-
ban hány adag használandó. Kérésre
ingyen küld Reitter Oszkár fő-
kapitány Patkánin gyárának
vezetősége Nagybecsereken.

Megjelent!

a Köztelek Olcsó Könyvtára
VII-ik évfolyamának 1-2.
száma, a zöldségvály miatt
nagyon aktuális :: ::

Bolgár- kertészet.

Írta: Végh Kálmán Mátyás.

Ára portómentes küldéssel

2 K 20 fill.

Kapható

lapunk kiadóhivatalánál.

Budapest, József-utca 15.

Olajipar Társaság

Központi igazgatóság:

Budapest, VI. kerület, Ándrássy-ut 12.

Telefon: II-62, 141-27. Sürgönyczim: Olajip, Budapest.

Gyártelepei: Budapest-Rákospalota, Wien, Triest.

Termékei: Repce- és egyéb égőolajok, külön-
féle gépkenő- és hengerolajok, merev gép-
zsir, vaselin, petroleum, benzin, benzol,
motorhajtó- és motorkenőolajok, autó-
olajok, étolaj. Különböző olajpogácsák stb.

Azonnali belépésre keresek
venczióra egy idősebb majoros-
gazdát, ki már több éveken át
ilyen minőségben szolgált. Évi
bér meggyezés szerint. Bőve-
bet a kiadóhivatalban.

28 éves, román. kath. vallású,
családos, hágmentes,
szakvizsgázott erdőőr, a ki
az erdészeti és mezőgazdaság-
ban jártas, erdőőr. vadőri vagy
gazdasági állást keres. Az állást
azonnal elfoglalhatja. Cím a
kiadóhivatalban megtehető



RATTO

phosphor-pasta

patkányok

teljes kipusztítására sza-
vatosság mellett üvegek-
ben 1, 2, és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES

BUDAPEST,

V., Vilmos-császár-ut 6. sz.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban:
Budapest, VIII., József-utca 15.



A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és

a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást úgy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle
magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcséplőkről, gőzther-
autókról, gőzúthengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselet

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

MEGJELENT!

KODOLÁNYI-féle 1917. évi

MEGJELENT!

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, súlyra nézve
könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

57-ik évfolyam.

Ára helyben 2 kor. 80 fillér.
Ajánlott postai szétküldéssel
3 kor. 25 fillér. Utánvétellel
küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a GAZDASÁGI
LAPOK kiadóhivatalában, Bu-
dapest, VIII. kerület, József-
utca 15. szám alatt.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozzunk mezel gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szemle részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénsek a kiadóhivatalhoz csatolandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Előfizetési felhívás!

Ismét végére értünk egy háborus évnek, de nem jutottunk még el a háboru befejezéséhez, a békéhez; mindazonáltal készülnünk kell arra a terhes munkára, melyet a mezőgazdák számára a közel jövő méhében rejteget. A hosszú ádáz harcok alatt az összes mezőgazdasági termények és termékek készlete teljesen kiapadt, sőt az ezeket teremtő forrásokból nem egy bedugult; t. gazdatársainknak kötelessége lesz újból kinyitni, kiásni, ezen forrásokat, hogy azok az eddiginél gazdagabban ömlésszék a közszükségleti anyagok tömegeit. Törekedni kell minden rendelkezésünkre álló eszközökkel oda hatni, hogy nem csak hazánk, de Ausztria és a szövetséges Németbirodalom összes kívánalmait kielégíthessük, hogy a lakosság egyetlen egy rétege se szenvedjen hiányt azokból az anyagokból és tárgyakból (cikkekéből), melyeket a mezőgazdaság állít elő; sőt mi több: bizonyos készletet mielőbb tartalékba kell helyezni, hogy bármit hozzon is a jövő, minden eshetőségre el legyünk készülve. Mindezen feladatokat csakis úgy érjük el, ha az eddiginél aránylag többet termelünk; meg kell tanulni gazdáinknak a többtermelés mikéntjét s ezt a tudást első sorban a legrégebb mezőgazdasági szaklap, a *Gazdasági Lapok* révén lehet elsajátítani. Fizessenek tehát elő t. gazdatársaink e lapokra, hogy mezőgazdaságukat jövedelmezőbbé, szebbé, jobbá, bőterembé tudják varázsolni az új esztendőben.

Budapest, 1916. deczember 17.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

és az „ÁLLATTENYÉSZTÉSI
ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek:

A „GAZDASÁGI LAPOK”

Egész évre	20 korona.
Fél évre	10 korona.
Negyed évre	5 korona.

Az ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

külön előfizetési ára:

Egész évre	10 korona.
Fél évre	5 korona.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

TARTALOM.

Szemle	LAP
A magyar buza-nemesítés kérdésköréről és a nemesített magyar búzafajtákról. — Grabner Emil	585
Béna eselőd gépgondozó. — Ifj. Sporzon Pál	586
Hírek	587



A rendes kaptafára huzott szemle alakja most változást szenved, mert elmarad a szokásos időjárás tudósítás és a gazdasági helyzet közlése s helyt adunk a mezőgazdasági nagyhét lefolyásáról röviden beszámoló tudósításoknak.

Már f. hó 4-én megkezdődött ülések rorozata; a mennyiben az O. M. G. E. igazgató választmánya e nap délután 1/25-kor megtartotta a közgyűlést előkészítő tanácskozását, melyről csak röviden emlékezünk meg a hírek között, mert hiszen ennek ugyszólván összes tárgyai a közgyűlésen nyertek véglegesen elintéztést.

5-én este 6 órakor a Köztelek disztermében nemcsak gazdák, de a közgazdaság többi tényezőinek képviselői is összegyűltek, hogy az »Országos Magyar Szövetség« gyűlésének keretében meghallgassák Bizony László közgazdasági író érdekes előadását. Minthogy voltaképpen nem kizárólag mezőgazdasági tárgyról szövegezett, helyszüke miatt bővebben (noha megérdemelné) nem foglalkozhatunk itt vele s szinte csak a hírek között van tudósításunk róla.

Szeszifőző Szövetkezetek szervezése. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége deczember 6-án tartotta meg a szeszifőző szövetkezetek szervezése ügyében összehívott értekezletét Mailáth József gróf elnöklésével. Az elnök előadja, hogy az értekezletet azért hívták össze, hogy a kisüstök megszűntetése következtében a szeszifőző szövetkezetek ügyét megvitassák és a

további teendőkre nézve utmutatást és irányítást adjanak. A kisüstök megszűntetésével nemcsak az államkincstár nyer az eddiginél több adót, hanem a kisgazdák is több jövedelemhez juthatnak. A középonti szeszifőző több és jobb pálinkát képes ma készíteni, mint a kisüst, mert berendezése és felszerelése a legjobb gépekkel és eszközökkel történik. A közös eladásokból a tagot oly jutalék illeti meg, amennyi az általa beszolgáltatót terménymennyiség arányára esik és végül a tagot a befizetett üzlet-résének tőkeösszege után 5 százalékgig terjedhető osztalék illeti meg. Az elnöki megnyitó után Horváth János dr., igazgató az általános szövetkezeti szervezkedés keretében ismertetette a szeszifőző szövetkezetek szervezetének módoszatait. A kisüstök megszűntetésével a kisgazdák régi szerzett jogait veszítik el, amiért külön kártalanítást nem nyernek, hanem csak abban a kedvezményben részesülhetnek, hogy szövetkezetekbe tömörülve, elsőbbséggel nyernék a szeszifőző föllállítására. Jogaik itt annyiban nyernék némi védelmet, hogy a pénzügyminiszter megvizsgálja, nehogy a szövetkezetek ebbe a formába burkolt magánvállalatok legyenek. Ezt csak úgy lehet elérni, ha a szövetkezetekben érdekelt gazdákon kívül csak jogi személyeket, főleg megyei gazdasági egyesületeket vesznek fel. A legkisebb összeg, melylyel egy szeszifőző szövetkezetet meg lehet alakítani, 10.000 koronában állapítható meg. Drucker Jenő dr., a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének igazgatója, a szeszifőző szövetkezetek feladatait foglalta össze. Szerinte a kitűzött határidő rövid s a törköly 12 koronában megállapított ára a mai viszonyok között nem elég. Pölleremann dr., osztálytanácsos, a pénzügyminiszter megbízásából közli, hogy a terminus meg nem hosszabbítható, de ha a szövetkezetek megalakulása nem is lesz perfect, a kérvények beadhatók és azokat jóakarattal tárgyalják. A pénzügyminiszter nagy súlyt helyez arra, hogy csak valódi termelő szövetkezetek alakulhassanak. Közli, hogy a miniszter által megállapított törkölygyárak csak minimálisoknak tekintendők. Kosinszky Viktor, mint a földmívelésügyi miniszter képviselője, rámutatott, hogy ahol szövetkezet nem alakul, a község vegye kezébe az üzemet. Györy István dr., a földmívelésügyi miniszter másik képviselője, a gyümölcs-szesztermelésről szól behatóan, mert ez nagy kérdése a gyümölcsértékesítésnek. Végül Bernát István mondott köszönetet a megjelenteknek az érdeklődésért.

Pénteken, f. hó 8-ától azonban már ugyszólván folytonosan mezőgazdasági gyűlések s előadások hallgatásában volt része a nagy számban összegereglett gazdatársainknak. Aznap délelőtt 10 órakor a növény-nemesítő bizottság tartott ülést, a melynek kapcsán nagyon érdekes, a háboruval vonatkozásban levő mezőgazdasági problémákat tárgyalták meg, a melyek a mezőgazdasági körök legszélesebb érdeklődésére tarthatnak számot.

Első sorban üdvözölték Székács Elemért a növény-nemesítés terén elért sikerekért kapott kitüntetésé alkalmából.

Az ülésen Grabner Emil, a magyar kir. növény-nemesítő intézet igazgatója tartott előadást a növény-nemesítő gazdaságok berendezéséről és a gyakorlati növény-nemesítés végrehajtásáról. Hangsúlyozta, hogy a nemesítésre a nagybirtok a legalkalmasabb, de eredményes erre a kisebb birtokok szövetsége, nagy súlyt helyez a helyes ellenőrzésre és ebben kijelölte a központ, valamint a vármegyei gazdasági

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLA
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR

TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER

amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

egyesületek feladatait. Majd Szilassy Zoltán indítványa alapján elhatározták, hogy ha kellő számu gazda jelentkezik, a jövő évben összehasonlító tengertermesztési versenyt rendez. Grabner Emil indítványára elhatározták, hogy felkérjük az OMGE-t, tegyen előterjesztést a földmivvelésügyi miniszternek, hogy a gazdasági akadémiákon már a jövő évben kötelező tantárgyként adják elő a növénynevelést. Végül Szilassy Zoltán javaslatára elhatározták, hogy felírják a földmivvelésügyi kormányhoz, melyben a requirálás alól való feloldását kérik a nemesítőknél lefoglalt tengernek.

Délután 4 órakor ismét gyülekeztek a gazdák, hogy meghallgassák a következő előadásokat:

Kerpely Kálmán nagy figyelemmel hallgatott előadásában a hadigazdálkodással foglalkozott. Bevezetésképpen áttekintő képet nyújt azokról az okokról, melyek a háborus éveken a gazdák hibáján kívül a termések általános és állandó csökkenését előidézték és amelyek közül az utóbbi évek szertelen időjárása és ezzel kapcsolatban a talaj megmunkálásának és a trágya kihordásának nehézségei a növények normális életműködését annyira megzavarták, hogy minden külső behatással szemben érzékenyebbek lettek és minden rendelkezésükre hamarabb és nagyobb mértékben megéreznek. Előadásának második részében rámutat azokra a tényezőkre, melyek a hadigazdálkodás javulásának elengedhetetlen feltételei. A háboru első két évében lábrakapott felületesebb talajelőkészítést feltétlenül a gondosabb földmunkának kell felváltania. Nagyobb gondot kell fordítani az istállótrágya kezelésére, hogy táplálóanyagainak elkallódását megakadályozzuk, mert ez most a műtrágya hiánya miatt kétszeresen fontos. Tanácsokat ad, mit kell tenni, hogy az elkészített trágya hátrányai a lehetőségig elkerültesenek és figyelmeztet az elhanyagolt növényápolásra, aminek következménye talajaink rengeteg elgyomosodása. A kiszagadást a mélyebb szántást és jobb trágyakezelés elterjesztését tartja a legfontosabbnak a sok megoldandó kérdés közül.

Weser István dr., egyetemi magántanár, állatorvosi főiskolai ny. rk. tanár, előadásának tárgya volt a háborus póttakarmányok Németországban és nálunk. Előadásában a háborus viszonyok által előidézett takarmányhiány kérdéseivel foglalkozott. Németország béke idejében takarmányviteli állam lévén, sokkal nehezebb viszonyok közé jutott, mint Magyarország. Mivel Németország szövetségeseitől nem kaphat annyi takarmányt, mely a külföldi behozatalt fedezhette volna, mesterséges uton kellett új, takarmányozási célokra alkalmas anyagok előállításáról gondoskodni. A takarmányélesztőgyártás segítségével egy év alatt körülbelül 70.000 tonna fehérje állítható elő. Nálunk egy ilyen gyárnak építése Poprádon most van folyamatban. Minthogy a szalmalisztnak tisztán őrlés útján való előállítása nem vezetett jó eredményhez, a szalmát papirgyárakban kémiai uton tájrák fel és így a szalmából értékes abraktakarmányt állítanak elő. Ebből 80—100 ezer tonnát remélnék előállítani. A fehérje pótlására enyvbőrt és csontokat dolgoznak föl takarmánnyá és a vógháhidak mindennemű hulladékát gyűjtik. Berlinben a szarvasmarhák bendőirtalmát lótakarmánnyá dolgozzák fel. Nálunk is folynak ilyen kísérletek. Nagymennyiségű oly nyersanyaggal rendelkezünk, mely jó póttakarmány: a tölgy, bükk és akáczmag, valamint a vadgestyene. Tömegtakarmányokban a termés elég jó és ha korpában, melaszban és szárított répaszeletben nagy is a hiány, pócásákban oly készleteink lesznek, hogy közszerű beosztás mellett a legközelebbi takarmánytermésig nem kell attól tartani, hogy állatállományunk részére nem lesz elég eleségünk.

Bizony öreg este lett — 7 óra — mikor kivonultunk a diszteremből s újabb gazdasági tudással gazdagodott agyvelővel siettünk a gyomor igényeit kielégíteni.

Másnap, szombaton, 9-én reggel már 9 órakor megkezdődött a vendiákok oktatása, kik áhitattal hallgatták az előadókat.

Először Sigmond Elek dr., műegyetemi ny. r. tanár előadásának anyagát képezte a mezőgazdasági iparok, különösen az olajgyártás jelentősége a háboru alatt és után. Bevezetésének megállapította, hogy a háboru előtt a mezőgazdasági nyerstermelés alkotta nemzeti tiszta jövedelmünk 64½-át. A háboru tanulságai meggyőztek mindenkit, hogy a mezőgazdasági nyerstermelés a központi hatalmak önvédelmi harcának egyik elengedhetetlen biztosítéka. Háboru után mezőgazdasági termelésünk lehető növelése elkerülhetetlenül szükséges, ehhez pedig több trágyára és takarmányra lesz szükség. A mezőgazdasági iparok jelentősége éppen abban csucsosodik ki, hogy melléktermékeik és hulladékanyagaik abraktakarmányok vagy trágyafélék alakjában a mezőgazdaságnak visszatérülnek. Az a legideálisabb mezőgazdasági ipar, mely csak olyan anyagokat von el a gazdaságból, melyeket a növény a levegőből és víznél állít elő, a talajból kivont tápláló anyagokat pedig vagy közvetlenül trágya alakjában, vagy közvetve takarmány alakjában a talajnak visszajuttatja. A mezőgazdasági üzemmél kapcsolatban az előadó a következő mezőgazdasági iparokat véli felkarolandónak: a tejgazdaság terén a pasztörözött tej, kondenzált tej és tejpor nagyobb arányú készítését, tojás-konzervek készítését, jéggyártást, a gyümölcs- és veteménykonzervipart, a gabona és egyéb mezőgazdasági nyerstermékek korszerű raktározását, ha kell szárítását. Az olcsó, de jó vidéki és munkás-sörök készítését, végre erre különösen alkalmas helyeken mezőgazdasági olajgyárak létesítését, amelyeknek felállítására még a háboru alatt kívánatos. Kimutatta ezután a jelenlegi zsír- és olajinség eredetét és ennek egyik elengedhetetlen és gyökere

orvoslását abban látja, hogy gazdáink különösen tökmagot és napforgómagot nagyban termeljenek. A tökmagnak nagymennyiségű gyűjtése olyan speciális gyári üzemeket követel, melyek az olajgyárral kapcsolatosan legzölészerűbben megoldhatók. Véleménye szerint ez az új mezőgazdasági ipar egyrészt nagymértékben növelné gazdaságunk belterjeségét, másrészt biztosítaná a belföldi olajtermelést.

Ezután Gyárfás József, az országos magyar kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője egyes időszerű növénytermelési kérdésekről mondott előadást. A műtrágyahiányról elmondja, hogy a hiányzó nitrogén-műtrágyákat miként lehet szerves trágyákkal, a városi hulladékanyagok stb. trágyázási célokra való felhasználásával, pillangósok természetével, zöldtrágyázással stb. pótolni. A csak elégtelen mennyiségben rendelkezésre álló foszforsav-műtrágyák pótlásáról pedig azt mondta, és előadta, hogy mennyi foszforsav foglaltatik a termő talajban és hogy azt a gazda mily eljárásokkal hozhatja a növények által könnyen felvehető alakba. Foglalkozott azzal, hogyan lehet atalajt kevés erővel okszerűen megművelni és ezzel a kellő termést biztosítani. Részletesen foglalkozott végül a háboru alatti takarmánytermesztés kérdésével is, reá mutatva az egyes takarmánynövények majgaiban mutatkozó hiány mikénti elhárítására, illetve ismertette egyes póttakarmánynövényeket, majd kevésbé ismert kettős termelési módokat.

Delet is elhangoztatták, mikor kijöttek a gazdaságok a Köztelekből, de csak rövid ideig voltak távol, mert hisz délután 4 órakor ismét két fontos előadásnak megkezdésénél ott akartak lenni, hogy ismereteiket gyarapítsák, szaporítsák.

Délután 4-től fél 6-ig ifj. Szporzon Pál a magyar óvári gazd. akadémia tanára és ottan gépkísérleti állomás vezetője tartott előadást a mezőgazdasági gépek alkalmazásánál szerzett háborus tapasztalatokról. Szomorú tapasztalatnak tartja a géplést, melyben gazdaközönségünk szenved, mert mindenáron új gépet szerez be, holott kitarozva és jó kezelő alatt az öreg gépek is még igen jól elszolgálnak évekig. A szántógépek nagyfokú terjedésének szükségességét hangoztatja. Gépvetési tanfolyamok elkerülhetlenek, de nem műhelyben, hanem kint a szántóföldön tanuljanak szántani a gépészek. Fejlesztési kell a magyar gépipart, hogy függetlenítsük magunkat a külföldtől s ne legyünk annak adózói e téren is. Dicséri a Községi talajművelő gép elnyerését s adatokkal bizonyítja, hogy olcsóbban dolgozik, mint más motor. A hazai gépgyárak 1916-ban 40 gőzeket, 15 gázeket és 45 szántógépet állítottak elő, ezt fokozni kellene. A kiszagda szántógépek megteremtésére egy nagyobb díj kitűzését ajánlja. Érdekes fejtegetéseit figyelemmel hallgatták a gazdák. — Utána Ormándy János tartott előadást a hadiadókról, melyet szinte nagy figyelemmel hallgatott a gazdaközönség. Figyelmezteti a gazdákat, hogy a jövedelmi adó kiszámításánál nem a pénztári tiszta jövedelem a megadóztatandó, hanem abból levonandó minden gazdasági értéknek az egy évi csökkenése, p. o. épületnél 2—3½% holt leltári tárgyaknál (gép, eszköz, szerszám stb.) 10½% igás állatnál 10—12½% stb. Vagyonadónál a háboru előtti értékben kell szerepeltetni úgy az állatállományt, mint az épületeket és a leltár többi tárgyait. Ha a birtok 5 év előtt szerepeltetett, a vételár fog szerepelni mint a vagyonadó alapja; különben a több évi (esetleg az 1914. évi) hozadék huszszorosa, vagy a tiszta haszonbér huszszorosa. A hadi nyereségadóból levonandó az esetleges értékcsökkenés. Még sok jó tanácsot adott az előadó magyaróvári gazd. akadémiai tanár s az azután a hallgatóság köréből felhangzott kérdésekre részint ő, másrészt dr. Thury Zoltán m. kir. pénzügyi tanácsos, a m. kir. közgazdasági bíróság tanácsjegyzője adott kimerítő feleletet. Ezzel az előadások sorozata befejeződött. Megjegyezzük még, hogy Ormándy és Thury együtt könyvalakban ki fogják adni a háborus adók összes — a gazdákat érdeklő — tudnivalóit, melyre előfizetési előjegyzéseket máris elfogadnak.

F. hó 10-én, d. e. 10 órakor kezdődött az OMGE. közgyűlése, melynek lefolyásáról következőket közöljük:

Bujanovits Sándor elnökölt. Rajta kívül az elnöki emelvényen helyet foglalt Ghillány Imre báró földmivvelésügyi miniszter, Ottylyk Iván és Bartóky József v. b. t. t., államtitkárok. Eszterházy Miklós herceg, Dessewffy Aurél gróf, Nagy Emil, Weherle Sándor, Daványi Ignác, Zselénski Róbert gróf, Zichy Tivadar gróf, Somssich László gróf, Rubinek Gyula igazgató.

Az elnök megnyitó beszédében mindenekelőtt az elhunyt királyról emlékezett meg kegyeletes szavakkal, ezt a megjelentéssel állva hallgatták végig. Majd a trónváltásról és IV. Károly királyról emlékezett meg, a kihez indítványára táviratban küldték meg az Omge hódolatát.

Rátért ezután az elnök a háboruval kapcsolatos helyzet ismertetésére. A közlelemzés és hadsereg szükségleteinek fedezésére, ugymond, a magyar gazdák a háboru egész tartama alatt minden lehető megtettek és ezentul is meg fogják tenni kötelességüket. A termelés költségének nagymértékű megdrágulása, a munka- és igásérv hiánya azonban oly nehézség elé állítja a gazdát, melyet a maga erejéből nem küzdhet le. Ezért föl hívja az elnöki székéből a kormány figyelmét a termelés lehetőségének az egyenlő elbánás elve szerint való biztosítására. Ezután meleg szavakkal üdvözölte a megjelent Ghillány Imre báró földmivvelésügyi minisztert, valamint Ottylyk és Bartóky államtitkárokat, a kik, ugymond, az Omge iránt mindig meleg támogatást tanusítottak. Kéri ezt a jövőre is. (Eljenzés.) Ezután az Omge első alelnökének, Zselénski Róbert grófnak legutóbbi királyi kitüntetéséről emlékezett meg,

a melyben a gazdaságsadalom az elvű munka jutalmát látja. Megemlékezett az elnök a »Köztelek« című hetilap jubileumáról s végül nagy melegséggel szölt Rubinek Gyula negyedszázados működéséről, melyben a gazdaságpolitikai és vámpolitikai működést tartja legbecesebbnek és legmaradandóbbnak. Az évi jelentés előterjesztése után eljenzés és taps közepette állt szölsára Rubinek Gyula. Megköszönte az üdvözlést, de az elismerés egy részét áthárította azokra, a kik őt mint derék, buzgó és kiváló munkatársak körülveszik. A mi a gazdaságsadalomra vonatkozó, neki az a véleménye, hogy a rendelethez mutatózó zavar a mostani viszonyok közt természetes jelenség és a legbölcsebb kormány intézkedéseiből sem lenne kirekeszhető. Azt elismeri, hogy azokat a sérelmeket, a mik miatt fölszóltak, a kormány nem mindig orvosolta a kívánatos mértékben, de az Omge föladatát ő főként abban látja, hogy megnyugtatóan hassanak a gazdákra. A panaszokkal szemben arra mutat rá, hogy a külföldön is van hasonló baj. Nyugodjanak meg ebben a gazdák és tartsák ében a végső győzelem reményét.

Azután Dessewffy Aurél gróf beszélt. Változtatni kell — ugymond — a régi rendszeren s a különböző zaklató rendeleteket ki kell küszöbölni és az árakat a termelés költségeivel összhangba kell hozni. Különösen hangsúlyozza az ipari termékek maximalizálását, a melynek hiánya a legszegényebb néposztályokat sújtja. Kéri a jelenlegi földmivvelésügyi minisztert, hogy az új requirálásnál leszállított lisztadagokat, a melyek egyáltalán nem felelnek meg a földmivvelő nép érdekeinek, a viszonyok javultával emeljék. Élénk helyesléssel fogadott felszólalása után határozati javaslatot terjesztette elő.

Zselénski Róbert gróf a javaslatához szölvá, azt elfogadja, de az indokolással nem ért mindenben egyet, mert minden baj forrása a két rossz gazdasági esztendő és ez ellen nincs segítség. Elítéli azokat, a kik a maximális árakon túl adnak el terményeket, kimélelet kéri a kormánytól a becslületesen dolgozó és gondolkozó gazdák részére.

Ghillányi Imre báró röviden reflektál a felszólalásokra. Nem akarja menteni a kormány eljárását, de lehetetlen a mai körülmények között a teljes objektívítás. Annyi azonban bizonyos, hogy eljár az az idő, mikor mindenki belátja, hogy egyeilen hadviselő államban sem védtek meg egy mezőgazdasági érdekeket, mint nálunk, az ipari cikkek maximalizására a kormányban meg van a jóakarát, de a kérdés igen nehéz, mert más országok érdekeivel is számolni kell. A mezőgazdaság fejlesztésére szükséges cikkek árát már maximalták. Legnagyobb baj az, hogy az uszórának a közönség ad tápot. A visszaéléseket be kellene jelenteni és akkor egyszerre rend lenne. Az adagok megszorítását azért rendelték el, mert a rossz termés daczára a háboru a saját crónkból küzdjük végig. Erre való tekintettel kapták a hatóságok a meghatalmazást, hogy a fejadagokat a vidékek körülményeinek megfelelőleg állapítsák meg. A mi azt a felszólalást illeti, hogy a requirált termékeket bankoknak adják át hízalás céljaira, energikusan megczáfolja. A requirált termékeket kizárólag a hadsereg céljaira bocsátják. A javaslatot ezután egyhangulag elfogadták, majd adminisztratív, természetű ügyeket intéztek el.

Ezután az indítványok kerültek a napirendre, köztük a Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezetének indítványai. Az egyik az álszövetkezetek czegének törlesztésére vonatkozik. A közgyűlés a földmivvelésügyi minisztert kéri fel arra, hogy az új szövetkezeti törvény keretében az álszövetkezeteknél csináljon rendet. A másik indítvány a központi löbészorzó szervezet alakítását kéri. Ezt az indítványt a hadifoglyokra vonatkozó indítvánnyal együtt a közgyűlés nem fogadta el.

Ez után állt szölsára Gaál Gaszton, a ki nagy izgalom közepette és elkecseregett közbekialtásoktól megszakítva, adott kifejezést a gazdák panaszának. Mindenekelőtt az elnökségnek az ellen az intézkedése ellen foglalt állást, hogy csak tíz percig szabadjon beszélni, a mikor, ugymond, olyan sok a gazdák mondani valója s az O. M. G. E. csak évente egyszer nyújt rá módot, hogy ezek nyilvánosságra kerülhessenek. Ezt nem tartja egy gazdasági egyesület rendeltetésével összeegyeztethetőnek. Ha nem engednek beszélni, talál majd erre más módot és alkalmat... Közbeiktások: Szecessziót csinálunk! A miniszter azt állította, hogy a jövő fogja majd igazolni a kormányt. Ő megvallja, hogy a kormánnyal szemben nem tud »tárgyalagos« lenni, mert azok az intézkedések, amelyek az ő vérükre és husukra mentek, megbokrosították vele együtt a sok millió gazdát. A kormány legújabb requiráló rendelete, a csimborasszója az eddigi hivatalos rendelkezéseknek. Elismeri, hogy lehetnek idők, a mikor emberfölötti áldozatokat kell hozni, de megköveteli, hogy ezek az áldozatok egyenletesek legyenek és ne ragadják ki a közgazdaság egyetlen ágát. Kérdi, szabad volt-e eddig azt csinálni, a mit a magyar kormány csinált? A leghetetleneb pazarlást követték el eleintén a gabona fölhasználása terén. A helyett, hogy a végleteleg szervezték volna a termelést, a háboru után az volt az első, hogy — az összes mezőgazdasági motorikus erőt requirálták és a gazdaktól elvették az igaerő túlnyomó részét! Láttunk példákat, hogy az ilyen requirált kocsi és lovak ezrével állottak az egyes állomásokon és a lovak elpusztultak, mielőtt a harctérre mentek volna! A helyett, hogy évjártokként történt volna a tartalékosok behívása, helytelen rendszert követték. A hadifogoly-kérdésben ki nem emlékszik, arra, hogy micsoda föltételeket szabtak a gazdák számára? Ez a rendelet is a bürokratikus képtelenségek élő szobra volt.

Angliában rendelt jelent meg, hogy a gazdák termelésre ösztönözze és minden termelő gazdának igen jelentékeny évi átlagos összeget hízosítottak.

Olaszországban minden megszántott hold után a gazdák ötven lira prémiumot kapnak. (Zaj.) Nálunk a kormány azt tette, hogy elvett mindent a gazdától. Ez a ténykedés veszedelmesebb annál, a mit egykor a Bakony közigazdászai fejtettek ki. Akkor azonban a mostani eljárást nem »requirálásnak« hívták és nem is büntették azokat, a kik e »requirálásnak« ellentáloítottak. A kormány eltúrte azt, is, hogy a gazdát fosztogassák a közszükségleti czikkeket beszerzésével s csak mikor 180 korona volt a petrolium ára és a benzíné 140 korona, akkor maximálták ezeknek az árát. De bár drága a petrolium, maximális árért még sincs! Az O. K. H.-nak 21 waggon petroliumot utalványoztak ki és ebből a gyár mindössze egy és egynegyed waggont szállított. Mődjá volna meggyőződni a miniszternek, hogy hova fordítják az általa fölszabadított benzint és petroliumot. Hasonló a helyzet a sóbeszerzés terén is. A só állami monopólium, igaz, hogy nagyon jó kézben van... Ismeri mindenki azt az óriási közgazdasági erőt, a mit a só forgalmát intéző bank betölt a multból — és a jelenből. A helyzet sajnos az, hogy van bank is, jövedék is, gazda is, sertés is, csak só nincs. Ellenben, ha valaki hajlandó a sóért is többet fizetni, mint a mennyi a rendes ár, akkor rögtön van só is. Így van a rézgálicczal is. Hogy türheti el a kormány, hogy 18 koronáért árulják a rézgálicczot a gazdáknak! Kérdi, hogy csak a gazdái szemben van csendőr, ellenben a gyárosok, nagybankokkal szemben nincs? Ez olyan kérdés, a miről az ember nem tud tárgyilagosan beszélni.

Ráter a középpontok ügyére. Elfogadja, hogy a középpontosítás a legbeváltabb eszköz arra, hogy miképp kell az árut elvenni attól, a kinek van. De nem érti, hogy micsoda nagyobb érdek fűződik ahhoz, hogy a Haditermény egész szervezete a gabonakereskedők közül, a czukorközéppont a czukorgyárosok közül, a bőrközéppont a bőrgyárosok közül kerüljön ki. És mindezen intézményekben a fogyasztást és a termelést nem képviseli más, mint egyesek, a kiket pro forma a miniszteriumok küldtek ki. És ha ezeknek panaszuk van akkor azt a választ kapják persze igen finoman hogy kívül tágasabb... Kecskekre biztató a káposztát. (Ugy van!) A miniszter azt mondta, hogy ebbe az országba egyetlen szem kukoriczát a bankok nem kapnak. Ezt elhiszi, de akkor nem érti, hogy hogyan tudnak a bankok és a hízalók sertést hízalni tengeri nélkül? A miniszter jogosan mondhatta, hogy ő nem adott és Tisza István is jogosan mondhatja ezt, de azt egyik sem mondta, hogy más nem adott tengerit a bankoknak. (Egy hang: Részvényvel hízalnak sertést a bankok!) Tény az, hogy a gazdától elveszik a tengerit és a bankok és hízaló-vállalataik kapják. Ha ez annyira tiszta és napfényes ügy lenne, akkor a kormány a Haditermény gabonaelosztó jelentésén letenné a Ház asztalára. (Nagy zaj. Helyeslés.)

Kérdi, hogy a mostani sertésrequirálást micsoda közszükséglet parancsolja. Elszedik a sertést a szegény paraszttól maximális áron és odaadják négy osztrák bizományosnak. Micsoda szükség az, hogy Ausztriának hónapanként 17.500 darab sertést biztosítsunk. Ott a gazdák kijelentették, hogy ha rekvirálják a sertést, akkor egy darabot se fognak hízalni. Ez a kormány mindig szuronyos katonát tudott állítani, a mikor a plutokratikus körök érdekszférájáról volt szó. Kérdi, vajjon a gazdák-e az ország ellenségei, hogy velük a kormány így bánik. Kénytelen itt átmenni a politika mezéjére. Függőségi viszonyt lát a magyar plutokrácia és a kormány között. Ezt az összefüggést, a magyar plutokrácia szerepét megtalálja a képviselőválasztásokban. Ez hozta színt a kormányt abba a kényes helyzetbe, hogy a plutokratikus elemek szolgálatába szegődjék. Ez vitte őt oda a dicsőség polczára, de mint a költő mondja: Sötét gond ül a száguldó lovas háta mögött a nyeregben...

Abban is okát látja a mai helyzet elhajulásának, hogy gazdasági függőségi viszony és összeférhetlenségi viszony van egyes intézkedésekre hivatottak és a plutokratikus körök közt. (Nagy zaj.) Az érdeklődők figyelmét ráirányítja a Kompas adataira, a melyben megvan az, hogy a háboruban különösen érdekelt vállalatok hol szerzik összeköttetéseiket. Konstatálja, hogy a mezőgazdaság kiszolgáltatott gazdasági ág, a melynek nincs képviselete, nincs támasza, de hogy idejutott, annak kizáróan maguk a gazdák az okai. Hogy a viszonyok megváltozzanak, arra egy emberként, politikai tekintet nélkül kellene tömörülni. Csak a szervezkedés segítene és az igazi agrár-eszmék olyan intenzív ápolása, a mely szembeszállna minden kormánnyal és a plutokráciával. Már látható a tőkének szervezkedése a háboru utánra, hallottuk kormánykörökből, hogy a Hadi Termény nem fog rögtön a háboru után megszűnni. Ha ezzel az áramlattal nem állanak szemben a gazdák, úgy akkor az el fogja őket söpörni. (Hosszan tartó taps és éljenzés.)

Ollyh Iván államtitkár: Csak arra tartja kötelességének kiterjeszkedni, hogy az előtte szóló olyan vádat emelt, amit konkrét adatokkal nem tud bizonyítani. Ez a felszólalás az illetékes faktorok lelkiismerete, becsületessége és tisztessége ellen is vádat tartalmaz, a mit a legnagyobb határozottsággal visszautasít.

Gaál Gaszton kijelenti, hogy nem az illetők tisztességéről és becsületességéről beszélt, hanem kollizium officiumról, a mely előáll akkor, ha a kormány olyan vállalatokról kénytelen intézkedni, a melyeknek ők is részesei. Ezt pedig a Kompasból bizonyítani lehet.

Az O. M. G. E. közgyűlése után következett a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének, Zselénski Róbert gróf elnöklete alatt tartott nagygyűlése, melyen jelentést tettek az iroda működéséről

ról s ugy ezt, mint a számadásokat, valamint költségvetést jóváhagyólag tudomásul vették. Legnagyobb fontosságu tárgya volt a gyűlésnek Rubinek Gyula igazgatónk az adóügyek tekintetében tett előterjesztése.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a gazdasági egyesületeknek a vagyoadó és a jövedelmi adó végrehajtásánál igen nagy szerepet sikerült biztosítani, úgy, hogy tulajdonképpen az egyesületek helyes és cél-tudatos tevékenységétől fog függni az említett adók igazságos és méltányos végrehajtása. Rubinek Gyula előterjesztésének lényege az, hogy a gazdasági egyesületeknek minden eszközzel, megfelelő szakemberek megnyerésével, szóval az e részben rájuk háruló feladatok legnagyobb gondal történő végrehajtásával kell a gazdaközönséget az egyesületek fontosságáról meggyőzni. Szerinte az adóügyekben rájuk háruló munka valóságos próbaköve lesz az egyesületek életképességének, a mit szem előtt kell tartaniok, hogy kötelességüket a legteljesebb körültekintéssel teljesítsék. Marton Andor, Osztralczy Miklós és Rubinek Gyula ismételt felszólalása után a határozati javaslatot elfogadták. — Végül Mut-schenbacher Emil dr. titkár tejesztette elő a mezőgazdasági üzem viteléhez nélkülözhetetlenül szükséges anyagok és árucikkeket határárszabásának megszüretését, illetve oly értelmű határozati javaslatot, hogy a szövetség nagygyűlése magáévá teszi az O.M.G.E. részben előterjesztett emlékiratát, szükségesnek tartja a vonatkozó kormányhatósági intézkedések haladéktalan kiadását s hogy felhívja a szövetség kötelekébe tartozó valamennyi társegyesületet hasonlóan felterjesztés kidolgozására és a kormányhoz való juttatására.

Hétfőn f. hó 11-én délelőtt 10 órakor volt az országos dohánytermelési értekezlet, melynek lefolyásáról csak röviden emlékezünk meg hireink között. Ezzel egyidőben a nagyteremben a szőlősgazdák országos értekezlete tartott meg következő lefolyással:

A szőlősgazdák szorongatott helyzete közepette gyűlt össze a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, hogy tanácskozzék a szőlővédőszereknek méltányos árért való biztosításáról s ehhez a kormány támogatását kérje. A gyűlésen a földművelésügyi minisztérium képviselője azt az örömdetes nyilatkozatot tette, hogy a gazdák helyzete ma reményteljesebb, mint tavaly ilyenkor volt s a védőszereszet szétosztásáról a kormány a szőlőbirtokosokat idejében fogja tájékoztatni.

A Zselénski Róbert gróf elnöklésével tartott ülésen az elnök megragadta az alkalmat, hogy a szőlősgazdák hálás köszönetét nyilvánítsa Ghillány Imre báró földművelésügyi és Teleszky János pénzügyminiszternek, a kik buzgalommal és sikerrel karolták föl a szőlősgazdák ügyét. De köszönet illeti, ugymond, Lónyay Ferencz miniszteri tanácsost is, a ki mindenkor buzgón és sikerrel támogatta ezeket az érdekeket. Drucker Jenő abból indul ki, hogy a folyó évben mindössze körülbelül másfélmillió hektoliter bor termett, a mit szembeállítva a félmillió katasztrális hold szőlőterülettel, átlag három hektoliteres termést jelent. Elismeri, hogy a földművelésügyi kormány minden tőle telhető elkövetett, hogy kékkövet teremtsen elő, de ez mégis kevés volt, főleg a homoki szőlőkre és igen sok esetben elkésvé jutott a gazdákhoz. Még nagyobb szerencsétlensége a birtokosság egy részére a szénkénghiány, mert ennek folytán sok ezer holdon a szőlők tejesen kipusztultak. Lónyay Ferencz miniszteri tanácsos ismerteti a földművelésügyi minisztérium által a folyó évi rézgálicz- és szénkéng-szükséglet fedezésére tett intézkedéseket. A miniszternek sikerült a rézgálicz gyártására a hadügyminisztérium támogatásával annyi rezet beszerezni, hogy abból a belföldön 450 waggon rézgálicz volt előállítható. Ezenkívül külföldről 285 waggon kész rézgáliczot szerzett be a minisztérium, összesen tehát 735 waggon rézgálicz állott a minisztérium rendelkezésére, a melyet a szőlő permetezésre kilogrammonként 3 koronáért osztott ki. Ezenkívül 45 waggon tiszta perocidot is hozott be a minisztérium a külföldről. A szénkénggel már nagyobb baj van, mert ként alig lehetett eddig beszerezni, azonban tárgyalások vannak folyamatban, hogy jövőre több szénkéng, továbbá rézkénpor is legyen. A kilátás ma határozottan kedvezőbb, mint tavaly ilyenkor volt. A közgyűlés általános helyesléssel vette tudomásul a földművelésügyi miniszter képviselőjének nyilatkozatait s kifejezésre jutott az az óhaj, hogy a rézgálicz szétosztás bizassék a szövetségi és borászati, valamint a gazdasági egyesületekre.

A magyar buzanemesítés kérdéseiről és a nemesített magyar buzafajtákról.

Irta: Grabner Emil.

Szerencsére a termelő gazdák nagyobb része nem várja be azt a sajnos még nem éppen közeli időpontot, a mikor az összes értékes tulajdonságokat magukban egyesítő buzafajtákat a keresztezések után szolgáltathatjuk és nem sajnálja a buzafajtáink kipróbálására fordított csekély költséget és fáradságot, hanem kipróbálja azokat (mert tudja, hogy nem jár velük rosszul), és így el tudtuk érni az ő valóban megbecsülhetetlen közreműködésükkel, hogy az ezideig forgalomba került nemesített buzák gyakorlati értékéről teljesen megbízható adataink vannak. De nemesak ezt, hanem azt is sikerült elérni az

ő segítségükkel, hogy ezeket a buzafajtákat nem létesítettük hiába, mert azokat most már valóban nagy területeken termelik az országban és ezzel első fokon elértük azt a czélt is, hogy *a nemesített buzák most már országos termésátlagaink fokozását is sikeres mértékben előmozdítják.*

Mielőtt az erre vonatkozó idej termelési adatokat ismertetném, még csak néhány szóval megemlékezni kívánok a *minőség* és a *termőképesség*, vagy *tömegtermelés* kérdéséről, mint tenyészczélról, mert ez a nemesített fajták értékét nagy fokban befolyásolja.

A minőség és a termőképesség két olyan tulajdonság, a melynek egyesítése úgy, hogy mindkettő a legteljesebb mértékben meg legyen a nemesített fajtákban, a legnehezebb feladat. Van bőven termő buzafajtánk, mely jó minőségű és van elsőrendű minőségű buzánk, mely elég jó termőképességű, de mindkét tulajdonságot legteljesebb fokban egyesítő buzafajtánk még nincs. Ezenkívül a minőségbuzák egyik lényeges hibája a nagyobb rozsdafogékonyság. Az ezideig létező fajtáinkban az igazi jó minőségű kapcsolatos ezeket a hibákat együtt kapjuk. Kombinativ keresztezésekkel valószínűleg sikerülni fog olyan buzafajtákat létesítenünk, a melyekben magasfoku minőség, nagyfoku termőképességgel és rozsdállósággal egyesül, de a szintén létesítés alatt álló tömegtermő buzák valószínűleg ezeknél ismét nagyobb terméseket fognak szolgáltatni.

E szerint az ezideig létesített minőségbuzák rendszeren többet teremnek, mint a régi magyar buza, de a tömegtermő buzákkal a termőképességben és rozsdállóságban nem tudnak sikeresen versenyezni és bár a további tökéletesítésük folyamán fokozatosan jobbak lesznek, termőképességre a tömegtermő buzafajták valószínűleg mindég fölényben maradnak fölöttük.

Ennek természetesen következménye, hogy *a termelő gazdák nagy része csak akkor fog minőségfajtákat termelni, ha a jobb minőséget olyan fokban megfizetik, mint a mennyivel kisebb az ilyen minőségfajta termése a tömegtermő buzafajtával szemben, ha pedig a termelő gazdák nem keresik a minőségfajtákat, akkor egy nemesítő sem fogja azokat fenntartani, hanem csakis azokat, a melyek a termelő gazdák részére a legmegfelelőbbek.* Most még módunkban áll a minőségfajtákat fenntartani, de a legközelebbi évek folyamán már el fog dőlni, mely fajták keltenek inkább a termelő gazdáknak és akkor bármily kívánatos a kitűnő buzamennyiség fenntartása, a nemesítők nem tehetnek róla, ha az megfogyatkozik.

A buza minőség kérdése e szerint (természetesen csak a legkiválóbb minőséget értve alatta, mert azért a tömegbuzánk minősége még mindig jobb, mint a nyugateurópai országokéi) azon fog eldőlni, hogy *megfizetik a termelő gazdának a jobb minőséget és hogy ezen alapon keresik-e a termelő gazdák a nemesítőknél a minőségfajtákat.* Ezek kiválasztásánál azután természetesen azt kell figyelembe venni, hogy *ezek a buzafajták nem a legtöbbet termő fajták között keresendők.* Egyik biharmegyei buzanemesítőnk a nemesített buzafajták idej gyakorlati kipróbálása alkalmával éppen azért maradt hátrányban a többi nemesítő fajtáival szemben, mert elsősorban minőségfajtáit adta át kipróbálásra és ezek rendszeres évjárata esztendőben jó eredményt adtak volna, de idén a rozsdá azokat megfojtotta. Ugyanez a nemesítő más fajtáival, melyekkel évek óta sikeresen dolgozik, teljes elismeréssel aratott volna.

Azt hiszem, a fentiekben előadott vázlatos leírás tájékozást nyújthat arról, hogy milyen szempontból kell a magyar buzanemesítő munkálatait és azok ezideig forgalomba hozott fajtáit megbírálni. Szerencsénk a gyakorlati gazdák nagyobb része nem várt 3 évig, míg reá szánta magát ezeknek a fajtáknak kipróbálására és a mikor azt tette, nem keverte össze azokat egymás között és a régi fajtájával, de még ezenfelül tulnyomó részük pontosan közölte is velünk az általa nyert termelési eredményeket és ezen megbecsülhetetlenül értékes munkájuk alapján abban a helyzetben vagyunk, hogy Országos m. kir. Növénynemesítő Intézethez beküldött tudósításai alapján biztos támpontokat nyertünk az ezideig forgalomba bocsájtott nemesített buzák gyakorlati értéke felől.

Legrégbben dolgozó buzanemesítőnk Székács Elemér árpádalmi magyar buzafajtáiról

az 1915—16. termelési évben az ország különböző vidékeiről 261 tudósítás érkezett be. Ezek közül:

139 gazdaság pontos termésadatok alapján
105 » termésadatok nélkül
többnek (93,49%)

17 gazdaság termésadatok alapján (6,51%) azonosnak, vagy kevesebbnek mondja a Székács-buzák magtermését az ezideig termelt buza-fajtával szemben. Az utóbbi csoportban leginkább csak ott volt a gazdasági buza nagyobb fokban fölényben, a hol Bonfermier-buzával hasonlították össze a nemesített búzákat, de ez a buza-fajta gyengébb fagyállósága miatt csak bizonyos vidékeken termelhető. Sok gazdaság azért nem közölhetett pontos termésadatokot, mert most már egész vetésterületen Székács-buzákat termel, hasonlóképpen több helyről ezért nem kaptunk egyáltalában pontos tudósítást. Ha csakis azokat az értesítéseket vesszük figyelembe, a melyek pontos termésadatokot közölnek, akkor a százalékos arányszám a Székács-buzák javára 89:10:10:90%.

A nemesített búzák magterméstöbblete egy kat. holdra számítva az összes beérkezett termésadatok alapján * a következő volt:

Magtermés-többlet egy kat. holdon	1	16	17	19	139	150	139	240	266	267	304	319	Összesen
100 kg.-on	száma Székács-buza hány helyen												
alul	7	1	4	4	—	5	—	2	2	8	3	36	
100—200	7	4	12	11	—	1	5	—	13	4	4	3	64
200—300	5	1	9	11	2	—	5	—	6	2	1	1	43
300—400	5	—	8	5	—	—	10	1	7	4	3	2	45
400—500	5	—	5	3	—	—	3	—	7	1	3	—	27
500—600	2	1	—	2	—	1	3	—	2	—	1	—	12
600—700	—	—	4	3	—	—	1	—	1	—	2	—	11
700—800	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4
800—900	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
kg. közötti													

Összesen 33 7 43 40 2 2 32 1 39 14 22 9 244

Megjegyzés. A kimutatásban foglalt adatok száma nagyobb, mint az értesítést küldő gazdaságok száma, mert egy helyen több fajtát próbáltak ki.

Az összes magterméstöbbletek átlaga, vagyis az országos átlag 282 kg. egy kat. holdon és ez idén nagyobb, mint az előző évben, valószínűleg azért, mert a régi buza-fajtát a rozsda sok helyen erősen megtámadta, a nemesített búzákat ellenben nem.

A rozsdaállóság megfigyelésére ez évben ez okból nagyon kedvező alkalom nyílt és bár a nemesített búzák sem rozsdamentesek — a mint azt májusban egyes gazdák mondták — azok rozsdaállósága olyan foku, hogy míg a közönséges magyar búzát már virágzás idején belepte a rozsda, minnek folytán az már a magkötésben is szenvedett, a nemesített búzákon a rozsda csak júniusban jelentkezett és érésig még elegendően zöldék voltak, hogy a termésük megfelelően kifejlődhessen.

A rozsdaállóságra vonatkozó tudósítások a következőkben csoportosíthatók:

Rozsdaálló volt-e a	1	16	17	19	139	150	239	266	27	304	319	Összesen
száma Székács-buza, hány helyen												
Igen:	30	7	41	28	2	30	23	13	19	7		230
Nem:	2	1	4	1	—	1	—	—	—	—	—	23

E szerint a nemesített búzák, különösen a 266. és 267. számú fajták rozsdaállóbbak voltak, mint a régi buza-fajta és így a termésük biztosabb. Bár lehetnek a rozsda fejlődésére nagyon kedvező viszonyok között olyan esetek, hogy ezek a búzák is károsodnak, az nagyobb foku ellenállóképességük folytán sokkal ritkább esetekben következnek be és nem olyan fokban, mint a régi magyar búzával.

Az ezideig beérkezett ideai és az előző évi tapasztalatok igazolják, a nemesített Székács-buza-fajták: nagyobb termőképességét, rozsdaállóságát, megdülés iránti jobb ellenállóképességét és nagyobb szalmatermésüket is, ezért az általuk első fokban elért eredményekkel meg lehetünk elégedve annyival is inkább, mert ezek az eredmények már nem kísérleti, hanem nagy területeken, sokszor több ezer holdas termelés gyakorlati eredményei.

Másik buzanemesítőnk, a ki a legutóbbi években forgalomba hozott nemesített buza-vevőmagot, a bányai főhercegi uradalom, illetőleg annak felügyelője: Baross László.

Innen még csak kevés helyre került vevőmag forgalomba, a vevőmagadás később is kezdődött, mint Árpádhalomról, azért nincsen ezekről a búzákról most még nagyobb számú kísérleti adatunk. Ez azért kár, mert a fajták értékét csak akkor lehet biztos alapon elbírálni, ha sok ki-

sérleti adat áll e czélra rendelkezésre, különben az ellentmondó adatok az összehasonlítást és biztos elbírálatást nagyon megzavarják.

A bányai uradalom ezideig forgalomba került buza-fajtái nagyjából alföldi jellegű minőségűek, de a megfelelő helyeken jó termőképességgel bírnak. A következő fajtasorozat, mely innen forgalomba fog kerülni, már inkább a termőképesség tekintetében fog érvényesülni és a termelő gazdák választása fogja eldönteni azt, hogy mely fajtacsoport fog a továbbiakban érvényre jutni. A finomabb jellegű bányai búzák a dunántul és felvidék a tömegbuzát termelő gazdaságaiban az ideai kipróbálás folyamán nem jutottak fölénybe, de az Alföldről több helyről kaptunk ezekről jó eredményű termésjelentéseket. Ezek a következők:

A termelés helye és a buza-fajta neve	Magtermés 1 kat. holdon kilogramm	több-kevesebb mint a gazdasági kilogramm
Pankota (Aradmegye).		
Tiszavidéki	832	—
Bányai 48. számú	1020	188
Tiszavidéki	790	—
Bányai 48. számú	939	149

Szászberek (J.-N.-K.-Szolnok megye).		
Tiszavidéki	1133	—
Bányai 5. számú	1373	240
" 148. "	1546	413
" 2.2. "	1066	67
" 302. "	1353	220

Pusztakétköz (Heves megye).		
Tiszavidéki	733	—
Bányai 232. számú	1053	320
" 302. "	1012	279

Tata (Komárom megye).		
Bábolnai szakálás	694	—
Bányai 148. számú	1200	482
" 302. "	868	150

Miként említettem, a fajták értékét csak nagyobb számú termelési adat alapján lehet megbírálni és erre a fenti adatok még nem elégségesek, de a legjobb alapunk van arra, hogy ezek a búzák is megfelelő mértékben be fogják ilyen az elhivatást, a mely ezekből létesítették.

A többi buzanemesítő gazdaságok közül az ideai év őszén bocsájtottak először forgalomba vevőmagot: gróf Teleki Arvéd drassói uradalma két buza-fajtát, gróf Eszterházy Miklós Mórész csákvári uradalma egy fehérmezei búzából kitenyészett új fajtát, gróf Somssich Géza kadarkuti uradalma egy vörös kalászu somogyi tar buzát, Frigyes kir. herczeg magyaróvári uradalma a diószegi és somogyi tar búzából kitenyészett több új buza-fajtát, a melyek az Országos m. kir. Növény-nemesítő Intézet tanulmány munkálatai révén 7 év előtt létesítették és mert gyakorlati értékük a magyaróvári főhercegi uradalomban két év óta végzett termelési próbák folyamán beigazolódott, ebben az uradalomban elszaporitva általa hozatnak forgalomba. Az utóbbi buza-fajta-csoportnak ott lesz jelentősége, a hol a diószegi és somogyi tar búzák helyén valók és ezekkel szemben hivatásuk buza-terméseinket fokozni addig az időig, a míg a már szintén létesült, de még kellő fokban el nem szaporított legújabb fajták ezeknél is jobb termőképességük révén ezeket felváltják a gyakorlati termelés körében.

Az utóbb felsorolt buza-fajták termelési értékéről csak a következő évek termelési tapasztalatai alapján mondhatunk biztos ítéletet, de ezzel a munkánk még nincsen kimerítve, mert folytatólagosan úgy az eddig nyilvánosság elé lépett, mint a többi későbbi időben létesült nemesítő gazdaságok fokozatosan jobb új buza-fajtákat fognak forgalomba hozni és ez a fajták állandó felülbírálása és osztályozása alapján történik, úgy hogy fokozatosan mindég jobb és végül arra a tökéletes eredményre juthatunk, hogy a viszonyainknak megfelelőbb fajtákkal a buza-terméseinket a lehető legmagasabbra fokozhassuk.

Béna cseléd gépgondozó.

Irta: ifj. Sporzon Pál gazd. akad. tanár.

VI.

Miért nem gondolja az amerikai gazda gépeit?

Amerikában, a mezőgazdasági gépek hazájában gépszín általában kevés van, gépgondozás még kevesebb, mint nálunk. Az amerikai gazda nem ismer 10—15—20 éves gépeket. Nála a gépek legnagyobb használati tartama 6—8 év, néha alig 3—4 év, pedig ő hasonlíthatatlanul többet használja a gépét, mint mi — hisz ő már kezdetől fogva rá volt kényszerítve az ugyszól-

ván kizárólagos gépi munkára — emberhiány miatt, még jobban rá van kényszerítve ma. Hogy lehet tehát az, hogy miután neki a gép a mezőgazdasági megélhetés jóformán egyedüli eszköze, mégis nem gondolja és rövid idő alatt elhasználja, elértékteleníti?

E sajátságos jelenségnek több oka van.

Az egyik az, hogy az amerikai gazda általában értelmes, ügyes gépkezelő, félig gépész, addig, míg a géppel dolgozik, de ha a gép munkáját végezte, rosszabb a lusta béresnél, mert ez csak az ekét hagyja a szántóföldön, míg Amerikában nem ritkaság télen behavazott aratógépet látni a tarlón. Egyszerűen nem ér rá a gépgondozásra — külön embert erre még ha fizetne sem kapna — mert nincs. Ezzel szemben a mezőgazdasági gépek ára általában mindenféle gépnél körülbelül 50%-kal olcsóbb, mint nálunk s így ha a gép a mi gépeink használati idejének csak feléig is tart, végeredményben körülbelül ott van, a hol mi ma vagyunk e téren.

Egy másik ok, a miért az amerikai hamarabb elhasználja a gépét, mint mi, az amerikai gazda számított gondolkodásából ered. Az ottani óriási mezőgazdasági gépipar — mely az egész világot uralja — ugyanily óriási mértékű versengést fejt ki. Elsőrangú szakemberek egész hadserege mást sem csinál, mint napról-napra újdonságokon töri az esztét, még pedig nem papíron mint nálunk, hanem az egész világ óriási mezőgazdasági üzemeiben kint szerzett tapasztalatokból, gazdák véleményeiből, kívánságaiból, utmutatásából leszűrt tudásból.

Az amerikai gépgyárak szerelői, szerelővezető mérnökei nagy gárdájának legjava járja a világot, hozza haza az eszméket és dolgozza ki. Minden valamire való amerikai mezőgazdasági gépgyárnak vagy egy „kigondoló”, feltéve őrzött szerkesztő műhelye, néha egész külön épület, melyben az eszmék testté lesznek dolgozva, kipróbálva s ezek, ha beváltak, vagy jót ígérnek, gyártásra kiadva. Mihelyt ez megtörtént, a híres és hírhedt amerikai „reklám” megkezdődését. Feldicséri az újítás vagy új gép előnyeit, hasznát a hihetlenségig és van rá gondja, hogy ennek híre a gazdához eljusson.

Az a gépre szorult, a gépet értékelni tudó és jelentőségét ismerő, de a mellett számító amerikai gazda legtöbb esetben komolyan mérlegeli a javítást, előnyt jelentő hirt s ha az ő számításába beillőnek találja az újdonságot, nem habozik semmennyit, hanem akárhányszor félreteszi a még használható gépet és megveszi az újat, mert ez jobban, gyorsabban és így, a mi nála a fő, „olcsóbban” végzi a neki való munkát. Miután pedig az ilyen újdonságok Amerikában ugyszólván mindennapi jelenségek, maguk a gépek a mi árainkhoz viszonyítva nagyon olcsók, majdnem fele árúak s a mellett tényleg állandóan javulnak, munkára alkalmasabbakká lesznek, az amerikai gazdának nem érdeke, hogy gépei soká tarthatnak, hisz olcsó pénzért mindig kaphat új, jobb, hasznosabb dolgot gépet.

Eppen így nem érdeke az amerikai mezőgazdasági gépgyáraknak, hogy gyártmányainak egyik-másik csoportja, pl. traktorok, vetőgépek, aratógépek sok éven át legyenek használhatók. Ennek egyszerű oka a tartalékrészekben heverő nagy tökének csökkentése. Ott nem ritkaság az az eset, hogy az öregebb géphez nem lehet tartalékrészt kapni, vagy csak nagy utánjárással és költséggel.

Erre is van magyarázat, még pedig az, hogy az amerikai mezőgazdasági gépgyár nem száz, de sokszor tizezer száma gyártja egyik-másik, az egész világon egyformán használható gazdasági gépét, pl. aratógépet. Az ilyen óriási géptömeghez szükséges tartalékrészt pedig olyan óriási holt tőkét köt le, melyet a gyártási haszon nem bírhat el. Így aztán, nehogy 8—12 évig, sőt tovább is heverjen a tartalékrész töké kamatoztatlanul, inkább rövid életű, újabb szerkesztési gépek gyártására rendezkedik be, készít legfeljebb néhány évre való tartalékrészeket, melyeket aztán mérográgán értékesít, de továbbra belőle készletet nem tart. Az amerikai gazda pedig nem ér rá várni — ebben a tekintetben úgy tesz, mint a magyar gazda, hogy a legutolsó perczben rendeli meg a tartalékrészt s miután idejére nem kapja meg — inkább vesz új gépet, hisz olcsón kapja.

Egy további ok, hogy az amerikai gazda miért cserélheti oly könnyen gépeit, abban rejlik, hogy ott a földérték, a földteheradó, szolgalmányok igen sokkal kisebbek, mint nálunk. Ott nem hever a vagyon legnagyobb része a földben

* A részletes terméskimutatást az Országos m. kir. Növény-nemesítő Intézet (Magyaróvár) díjmentesen megküldi az érdeklődőknek.

épületben, ott nem megy el a jövedelem tekintélyes része az üzem fenntartására s így természetesen, hogy a kevesebb átlagtermés daczára is több a forgó tőke, mint nálunk, könnyebben mozoghat. Nálunk akárhányszor több bért fizetnek egy hold földért, mint a mennyi a vételára ott egy hold szüz földnek.*) Az amerikai gazda nem annyira röghöz kötött, mint a miénk. Ha kiélte földjét, könnyen eladja és megy máshova olesó földre. Van belőle még sok millió hold, mely az ekét várja. Így tehát semmi érdeke, hogy állandósítsa magát, gazdaságába állandó jellegű, drága holttőkét fektessen bele. Már csak ezért sem kell neki annyira a hosszú életű gép.

Ime ezek azon okok, melyek megmagyarázzák, miért nem gondolja az amerikai gazda gépeit.

Nálunk ezek az okok — a mutatkozó és még csak kezdetén lévő, de állandóan növekedő mezőgazdasági munkahiány kivételével — nemcsak hogy nincsenek meg, de azoknak éppen ellenkezője áll fenn!

Az európai mezőgazdasági gépgyárak, ha nem is hozzák oly tömegben piacra a gépujdonságokat, mint az amerikaiak és ha nem is dolgoznak olyan közvetlen és óriási mérvű reklámmal, mint azok, annál inkább iparkodnak a jó, gyakorlatban bevált s a mi európai igényeinknek megfelelő „tartós“ gépeket gyártani, mert tudják, hogy nálunk a gépcserélés nem mehet úgy, mint Amerikában. Az az állítás, hogy az amerikai gépeknek anyaga sokkal jobb s így tartósabb, mint a miénk, laikus felfogás, inkább hirdetés, mint valóság, hisz ennek ellenkezőjét tények bizonyítják, éppen az amerikai gépek rövid élettartamával.

(Folytatjuk.)

*) Ezen megjegyzésemot 1914-ben kifogásolták, ma: 1916 október hóban Zomborban 600 koronát igényeltek egy hold földért. Amerikában, Californiában Szilassy és Paikert szerint egy hold szüz föld ára 2 dollár volt. Ez nyomtatásban és valóságban is igaz még több nyugati államban.)

sanak egy állandó egyesületközi birtokpolitikai bizottságot. A javaslatot éljenzéssel fogadták.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének igazgatósága és felügyelő-bizottsága a minap együttes diszülést tartott Várady L. Árpád kalocsai érseknek, a Szövetkezet alelnökének elnöklésével abból a célból, hogy Zselénski Róbert grófot legutóbbi királyi kintetés alkalmából üdvözlje. Ebből az alkalomból a tisztviselői kar, Láng József vezérigazgató vezetésével tisztelegte Zselénskinél, a ki meghatva mondott köszönetet.

Elvi határozat a jövedelemadó megállapításánál. A közigazgatási bíróság pénzügyi osztálya a napokban döntvényt hozott abban a kérdésben, vajjon abból a szempontból, hogy az adózónak van-e 20.000 korona jövedelme és így tartozik-e jövedelemadót fizetni, azokat a jövedelmeket, a melyeket a törvény a jövedelemadó alól felment, számításba kell-e venni, vagy sem. A döntvényben a bíróság kimondta, hogy az adókötelezettség akkor is beáll, ha az adózó tiszta jövedelme csak az adómentes jövedelmekkel együtt haladja meg a 20.000 koronát.

Az Országos Közélemező Hivatal ügybeosztása. Az Országos Közélemező Hivatal személyzeti és ügybeosztásáról részben hibás, részben hiányos adatok jelentek meg. A Pol. Ért. most hivatalos adatok alapján közli az új hivatal személyzeti, szervezeti és csoportbeosztását:

I. Elnöki osztály: Hampel Antal osztálytanácsos. Ide tartoznak a személyi, gazdasági és általában az elnöknek fenntartott ügyek, ezek között a Közélemező Tanács ügyei és a sajtóügyek. II. Élelemező rendészeti osztály: Sárkány Ferenc megbízott. Ide tartoznak a kibágási és rendőri ügyek, a csempészet és árdragítás ellenőrzés, külső megbízottak működésének irányítása és ellenőrzése. III. Statisztikai osztály. Ügykörébe tartozik az állat-, termény- és egyéb élelmiszer- és statisztika készítése. Készletstatisztika, szükségletmegállapítás statisztikai vonatkozásban. Szükségletstatisztika.

IV. Gabonaosztály. Ügykörébe tartoznak a gabonaprodukciónál összefüggő ügyek, a requizició, a Haditermény gabonaügyci, a hüvelyesek és gazdasági termények; a katonai ellátással összefüggő ügyek. V. Lisztellátó-osztály: Máriássy Tibor segédtitkár. Ügykörébe tartoznak: A liszt kintalása; a liszt- és kenyérügyek; tengeri-feloldó ügyek. VI. Hus- és zsir-osztály. Ügykörébe tartoznak a marha, sertés, juh, vad, szárnyas stb. húsfogyasztással összefüggő ügyek; sertés-hizlalás, sertészsír és egyéb ételzsírok ügyei; requizició. VII. Tojás, tejtermékek, zöldség- és gyümölcsosztály. Ügykörébe tartoznak: a tojás, tejtermékek, zöldség és gyümölcs. VIII. Cukor-, fa-, szén- és petróleum-osztály. IX. Burgonya- és gabonai osztály. Ügykörébe tartoznak: A burgonya fogyasztásával összefüggő ügyek; őrési ügyek, malátá pótkávé stb. termelés. X. Külföldi import- és export-osztály: Büttner Miklós titkár. Ügykörébe tartoznak a neutrális államokkal való tárgyalások; a Németországgal és Ausztriával való együttes ügyek; gyarmatárúk. XI. Gyárak ellátása. Ügykörébe tartoznak a munkásélemező kérdések; gyárak szükségletének megállapítása; a munkásügyi élemező bizottság ügyei.

Ezek az osztályok a következő főcsoportokra oszlanak:

Csoportvezető: Kis-ely Gyula miniszteri osztálytanácsos. Csoportjába tartoznak: II. Élelemező rendészeti osztály. V. Lisztellátó-osztály. VI. Hus- és zsir-osztály. X. Külföldi import- és export-osztály. — Csoportvezető: Ivády Béla címzetes miniszteri osztálytanácsos. Csoportjába tartoznak: IV. Gabona-osztály. VII. Tojás, tejtermékek, zöldség- és gyümölcs-osztály. — Csoportvezető: Bud János címzetes miniszteri osztálytanácsos. Csoportjába tartoznak: III. Statisztikai osztály. VIII. Cukor-, fa-, szén- és petróleum-osztály. IX. Burgonya- és gabonai osztály. XI. Gyárak ellátása. — Hampel Antal miniszteri osztálytanácsos csoportjába tartoznak a sajtóügyek.

Tilos a tengeri és árpa keverése. Az ország egyes vidékein az a szokás, hogy a gazda a tengerit az árpával együtt viszi a malomba darálás végett, hogy az így kapott öreleményt azután a sertéssel megettesse. Miután ez az eljárás a 3652—1916 M. E. számú kormányrendeletbe ütközik, a mely a tengerinek csak csírátlanitva való feldolgozását engedi meg, figyelmeztetik a gazdaközönséget, hogy a tengerinek árpával való feldolgozásától tartózkodják, mivel az büntetendő cselekmény. Ugyanez áll a malmokra is, melyek jól teszik, ha nem követik a régi gyakorlatot, nehogy fezzáltal büntetés alá essenek.

A requirált csövestengerinek a malmokba való szállítását részben megkezdtek, részben pedig — a mennyire ezt a közlekedés megengedi — a közel napokban folytatják. A malmok és a H. T. között a csöves tengeri morzsolására, szárítására, csírátlanitására és darálására vonatkozóan létesítendő szerződést aláírás végett a napokban fogják a malmok elé terjeszteni.

A vámpárpa kiírlése. A H. T. körzeti malmaival szerződést kötött az összes vámmalmokban összegyűlt vámpárpa őrlésére vonatkozóan és pedig olyan formában, hogy hetvenöt százalék lisztet tartoznak kiörölni az árpából.

A közszükségleti tengeri szétosztása. Az egyes törvényhatóságok területére kirótt tengeri beszállítása folyamatban van. A tengeri, a melyet csöves állapotban utalnak át a malmokhoz, morzsolatlan átlag 24—25% nedvességet tartalmaz és a malmokban elsősorban az a feladatuk, hogy ezt 14%-ra csökkentésék. A jóminőségű tengerit szártás és csírátlanitás után emberi táplálkozás céljára fogják rezerválni. A dohos tengerit viszont

takarmányozásra és hizlalásra engedik majd át egyes sertés-hizlalóknak. Végül a tengerimennyiség egy részét a szeszgyáraknak fogják kiutalni a pénzügyigazgatóságok egyidejű értesítésével.

A requirált gabona és tengeri ára. Az újabb requirálás alkalmával igénybevevett gabonára nézve a kormány a gazdák jogos kívánságait méltányolva hozzájárult ahhoz, hogy a közlemezési hivatal az igénybevevett buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabkészletekért az eljárás egész tartama alatt, vagyis deczember 15-ike után is az eljárás befejezéséig a folyó évi november 28-án érvényben levő legmagasabb árak fizetését rendelkezesse el. Ezzel eleje van véve annak a visszásságnak, hogy a kinél deczember 15-ike előtt requirálnak, az a mai árakat, a kinél pedig később, az a deczember 15-én csökkenő árát kapja. A tengerire nézve pedig hozzájárult a kormány ahhoz, hogy az emberi élemezésre alkalmas requirált tengerikészletekért az eljárás egész ideje alatt az előző eljárásra nézve kimondott prémium fenntartassék, vagyis a hatóságilag megszabott legmagasabb árt 6 koronával meghaladó térítés fizetendő minden oly requirált tengeriért, a mely emberi élemezésre alkalmas.

Dohánytermelők értekezlete. Dessewffy Aurél gróf elnöklésével a dohánytermesztő vármegyék kiküldöttjei országos értekezletet tartottak, hogy az 1917—18. évi dohánytermelés bevalására engedelmzett 50 százalékos pótlék ügyében állást foglaljanak. Az értekezlet előadója Szilassy Zoltán kimutatta, hogy az 50 százalékos pótlék semmiképpen sem ösztönözheti a gazdákat a dohánytermesztés fenntartására. A beszolgáltatandó dohány minden méterrázsája után külön prémiumot is kellene engedelmezni és pedig az I. osztályu dohány után 20, a II. osztályu után 15, a III. osztályu után 10 koronát.

Uj jószágfelügyelő. Schoeller Pál lovag, a lévai uradalom tulajdonosa, a Lakner László halálával megüresedett jószágfelügyelői tisztségre dr. Mautner Józsefet, a szelvi uradalom intézőjét nevezte ki. Hisszük, hogy az új felügyelő, a kit a legszívélyesebben üdvözlünk, minden téren elődjéhez méltóan fogja betölteni s-ép állását.

A kamara javaslata a burgonyaellátás ügyében. A burgonyaellátás szervezése tárgyában — mint értesülünk — állást kíván foglalni a budapesti kereskedelmi és iparkamara, a mely, Az Újság értesülése szerint, érdekes és kétségkívül célravezető javaslatot dolgozott ki a mizériák megszüntetése érdekében. Egyelőre a kamara közlemezési szakcsoportja foglalkozik a kérdéssel, a melyet ezután a teljes ülés elé fognak terjeszteni, a mely fel fog irni ebben az ügyben a kormányhoz. A kamara javaslatainak lényege, hogy a kormány egy a termelők, mint a városi lakosság számára együttes burgonyaadagokat állapítson meg és rendelje el, hogy a termelők gabonából, lisztből és burgonyából együttesen csak oly mennyiséget tarthassanak vissza, a mennyi a megállapított összszükségletnek a fedezésére elegendő. Állapítsa meg a kormány — így szól az előterjesztés — az átszámitási kulcsot is, hogy egy kg. gabonának mennyi burgonya felel meg. Tiltsa meg a kormány az egész ország területén az emberi táplálkozásra alkalmas burgonyának szeszé való feldolgozását és feltakarmányozását. A termelés előmozdítása tekintetében is igen életrevalóak a kamara ötletei. A legcélszerűbb eszköz az ellátás megjavítása érdekében kétségkívül a burgonya szeszé való feldolgozásának eltüntetése volna. Értesülésünk szerint körülbelül 5 millió q burgonyát kapnak a kormány rendelkezése révén a szeszgyárak, a melyek azonban túllépi ezt a kontingenst, a mit igazol az is, hogy az Országos Burgonyaközvetítő Iroda eddig harmincz mezőgazdasági szeszgyár ellen tett feljelentést.

A Burgonyaközvetítő és az erdélyi burgonya. Erdély teljes felszabadulása a burgonyaellátás szempontjából is igen nagyfontosságú és öröndetes esemény. Mint ugyanis halljuk, a felszabadult hátrszéli vármegyékben 15.000 waggon látható burgonyakészlet van felhalmozva, a melyet most természetesen a közlemezési céljaira forgalomba fognak hozni. Az erdélyi burgonya elszállítására érdekében, mint Az Újság értesül, a napokban kirendeltséget létesített az Országos Burgonyaközvetítő Iroda Brassóban. Itt említjük meg, hogy az iroda által szétosztott burgonyamennyiség meghaladja a 21.000 waggont. Ebből körülbelül 2000 waggont requiráltak.

A kukoricza csírátlanitása dolgában a termelők azt kívánják, hogy a gazda, a ki önként felajánlja olajtalanításra a kukoriczát, a belőle készült pogácsát teljesen visszakapja, a mi által oly ellenszolgáltatást nyer, a mely — a megadott pénzbeli kárpótlással együtt — tökéletesen kártalanítja a csíraban levő táperő elves téseért. A Gazdaszövettség tehát intézményes biztosítását követeli ennek,



Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek legutóbbi igazgatósági ülésén azzal az indítvánnyal foglalkoztak, hogy újabb szövetkezeti alakulásoknak, a melyek a meglévőknek versenyt csinálnak, van-e létjogosultsága? Erre nézve a választmány magáévá tette a tanács javaslatát, mely szerint az indítvány értelmében a szövetkezeti törvény revíziójánál lépést tesznek arra, hogy a szövetkezeti szervezkedés csak nagyobb szervezeteket magukban foglaló szervezkedések számára biztosítható. A löheremag határozásában és zár alá vételének kérdésében tudomásul vette a választmány, hogy a tett lépések sikerrel nem jártak, de a földművelésügyi miniszter meg akarja könnyíteni az arankamentesítést. Végül kimondta a választmány, hogy az OMGE minden töle telhető eszközzel támogatja az Országos Középponti Hitelszövetkezet kukoriczacsírátlanitó akcióját.

Az Országos Magyar Szövetség 5-én este hat órakor az OMGE tanácsstermében Árkay Kálmán, az Országos Közművelődési Tanács alelnök elnökletével választmányi ülést tartott. Az ülésen nagy számú előkelő közönség jelent meg. Az ülés tárgya Bizony László közgazdasági író »A magyar tőke feladatai különös tekintettel birtokpolitikánkra« című szabadföldadása volt, melyből kiemeljük a következőket:

A magyar birtokpolitika szerinte röviden: magyar tőkekérdés, a többtermelés kérdése pedig tőke és kultura kérdése. Részletesen foglalkozott a mai pénzbőséggel, a mely szerinte abnormalis állapot és véget fog érni a háboru befejeztével. Aggodalmának ad kifejezést a háboru után önálló óriási tőke s hitelgényeket illetően. Adatokkal illusztrálta ezután a szorosan vett külföldi tőke szerepét Magyarországi gazdasági életében. A külföldi tőkétől szerinte alig remélhetünk valamit a jövőben. Végeredményben odakonkludált az előadó, hogy csak a magunk erejében szabad bízunk. Ezek után áttért a szerző a jelzalogos hitelviszonyok ismertetésére és a földhitel problémájának fejtegetésére. Nagy kérdés, ugymond, hogy honnan fogjuk meríteni a háboru után a mezőgazdaság fejlesztéséhez szükséges óriási összegeket. Az előadó azon a nézetben van, hogy míg a háboru előtti korszaknak a záloglevél volt az uralkodó plánetája, addig a háboru után a bérletek korszaka fog elkövetkezni. A parasztság, a háboruból visszatérő nép, a rokkantak és az Amerikából kivándorló magyarság számára kisbérletek és bérlogszövetkezetek alakítását tartaná célszerűnek az előadó. Előadását azzal fejezte be, hogy sohasem sorsdöntő az országgra az, hogy minő a birtokpolitikája, mint a milyen a háboru után lesz. Végül indítványt terjesztett elő, a melyben azt javasolta, hogy alakít-



Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangú beszélő-gép 36 korona, nagy »Union« szerkezettel 45 korona. Legszebb hanglemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 90 fillértől 4 koronáig. Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár
Budapest, Rákóczi-ut 17.

továbbá azt is, hogy a Korpaközpont utasították, miképp a nem önkéntes felajánlásból eredő pogácsát is csak az állattenyésztő mezőgazdák részére utalja ki.

Pótrequirálási utasítások. A Haditermény Részvénytársaság most adta ki a november hó 27-én kelt 3973. M. E. számú kormányrendeletben elrendelt, az emberi élelemzésre használható mindenféle terményre és élelemre kiterjedő pótrequirálásra vonatkozó utasításait. A bizományosnak adott rendelkezések és utbaigazítások kapcsán a H. T. igazgatósága körlevélben a következőket mondja:

A legnyomatékosabban figyelmeztetjük, hogy a reá váró feladatokat a most elrendelt újabb requirálás rendkívüli jelentőségéhez képest teljes odaadással, a legnagyobb buzgalommal és kifogástalan pontossággal lássa el, mert minden kötelességmulasztás a legszigorúbb felelősségrevonást fogja maga után vonni. Akkor, midőn nemzetünk létét érintő érdekekről van szó, senki sem várja tőlünk, hogy a cél elérését veszélyeztető mulasztásokat elnézettel vagy méltányossággal kezeljük, hanem tartsa magát mindenki ahhoz, hogy a közérdek parancsolta kötelességünk minden mulasztást kímélhetetlen szigorral sújtani. Bizton reméljük azonban, hogy bizományosaink hazafias belátása meg fogja velük éltetni a reájuk bízott teendőik nagy horderejét és ehhez képest feladataikat a legnagyobb ügybuzgósággal és odaadással fogják elvégezni.

A cséplésre nézve a kereskedelmi kormány kimondta, hogy iparigazolvánnyal bíró vállalkozók az ország területén bárhol végezhetnek cséplési munkát. A miniszter 1916. évi 53.381. sz. határozata szerint a cséplési vállalkozók — a mennyiben ez iparra iparigazolványuk van — nem akadályozhatók abban, hogy az ország egész területén bárhol végezhesse a cséplési munkát, mert oly kivételes rendelkezés, a melynek alapján az iparigazolvánnyal rendelkező vállalkozók a béke idején általuk élvezett munkavállalási szabadságban korlátozhatók volnának, nincsen hatályban.

A szesztermelés csökkenése. Félhivatalosan írják: Az idei szeptember 1-től október végéig összesen 30.663 hektoliter szeszt termeltek a magyar szeszgyárak, 74.868 hektoliterrel kevesebbet, mint az előző évben. A gyárakból való összes elszállítás 22.606 (—72.863) hektolitert tett ki. Adómentes felhasználást 12.657 hektoliter szesz javára engedelmek.

Magyar borok értékesítő hivatala Wienben. Egy wieni szálló hirdetések teszt közzé, hogy borértékesítő osztályt állított fel. Az üzlet megköltése ebben a hivatalban, a borok expedálása — és ezt külön hangsúlyozza az értesítés — magyar borpincékből történik. Vajjon mi szükség lehet arra, hogy a mi boraink wieni közvetítés útján kerüljenek a világpiacra? Semmi garanciánk, hogy csakugyan magyar bort árulnak drága pénzért; semmi szükségünk, hogy a nagy közvetítő díjat idegenek tegyék zsebre. Egy kis szervezkedés, a magyar bor értékesítésének kérdésével való komoly foglalkozás és magunk lehetünk tényezők a világpiacra.

Hivatalnok — kispap. Pest megye több nagy községéből írják, hogy a hivatalnoki osztály igen érdekes módon biztosította magának a mai nehéz és szűkös viszonyok között a megélhetést. Még kora tavasszal vagy bérbe, vagy örök árban csekélyke parcellákat vásároltak a tisztviselők a melyeket ők maguk műveltek meg s a melyeken baromfit és sertést tenyésztettek. Ugy, hogy a pestmegyei hivatalnokosztály — áll az a köz- és magánhivatalnokokra — javarészen el van látva télire. A városi hivatalnok elem a vidékkel szemben sokkal rosszabb helyzetben van. Teljesen a fizetésére van utalva s számukra módot is kell találni, hogy az élelem beszerzése könnyebb és jutányosabb legyen.

Zöldség, hagyma és káposztaárak. Makóról írják, hogy a fehérhagyma métermázsája 88, Tordán a káposzta, murek és petrezselyem ára 100 kg.-ként 40 K, a káposzta árban esés állott be, mivel még nagy eladó készlet van és az áru gyorsan romlik. Aranyosszéken a hagyma ára 54 K, a zöldség 30—35 K, míg a zelleré 50 K métermázsánként.

Vásárlási megbízás lóheremagra. A Haditermény Részvénytársaság a minap adta ki a megbízóleveleket lóheremag, vöröshere vásárlására. A H. T. bizományosai 14 budapesti és 18 vidéki magkereskedő bizományos czégek fogják az általuk vásárolt lóheremagot megvételre felajánlani és megvétel esetén a vásárolt lóheremag teljes lebonyolítását azzal a magnagykereskedő czéggel intézik el közvetlenül, a melyeknek a vásárolt quantumot felajánlották. Természetesen a lebonyolított ügylet a H. T.-nek is bejelentendő. A leszállított mennyiség után métermázsánként hét korona a bi-

zományi díj, a mit a leszállított mennyiség ellenértékével egyidejűleg az a magkereskedő térít meg a bizományosnak, szállításhoz szükséges zsákok felől a magkereskedő tartozik gondoskodni. Megemlítjük még e helyen, hogy a H. T. a lóhere vásárlására külön igazoló-jegyeket bocsát ki.

Hatezer korona egy katasztrális hold föld. Nyádkörösről írják nekünk, hogy ott a jobb termő föld katasztrális holdjának az ára hatezer koronára szökkent fel. Háború előtt egyezer-ezerkétszáz korona volt a föld ára, a mely rohamosan emelkedett. Mindazáltal üzlet kevés jön létre, mivel az alföldi magyarság igen erősen ragaszkodik földjéhez és csak igen ritka esetben válik meg tőle.

Az egyke. A Közegészségi Tanács ismert véleményének szerzője, a budapesti egyetem szülészeti klinikájának igazgatója, Tauffer dr., ki — igaz hogy a háború előtt — a gyermekek számának korlátozóját szemben az OMGE-vel, a szülők szent jogának mondotta, ellenlábasa akadt a berlini egyetem rektorában, Bumm Ernőben. Évnyitó előadásában a rektor nem csupán orvosi, hanem etikai és politikai szempontból is tárgyalta e fontos kérdést és abban a véleményben van, hogy a terjedő materializmus és a női mozgalom oka a születések apadásának. Ezek rontották le az anyaság ideális fogalmát és mit sem tettek helyébe. Innen a hanyatlás. Ez ellen hiába a törvényhozás gondoskodása. A nagy város ellensége a gyermekeknek, melyek falusi levegőre, napfényre és egészséges lakásra szorulnak. Ha e mellett Bumm szól arról az áldozatkész idealizmusról is, melynek igazi alapja csak a vallás lehet, újból olyat érint, mi erdőn, mezőn inkább otthon van, mint a gyári városok sikátoráiban. A siker tehát itt is az agrártörvények diadalától függ.

A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter 8298/VI. C. 1916. szám alatt a Magyar Szakirók Országos Egyesületéhez intézett leiratában tudatja, hogy a Genie Civil ottoman nevű folyóiratot a törökországi technika és ipar számára folyó évi október 15-étől kezdődőleg a Keil Ottó konstantinápolyi német könyvkiadó cég adja ki. A folyóirat a háború alatt minden hó 15-én fog megjelenni és olyan eredeti nyelvű cikkeket fog tartalmazni, melyek kizárólag német, osztrák, magyar és török érdekeket fognak szolgálni. A folyóirat főleg a következő tárgyakkal foglalkozik: vasutügy, hajózás, bányászat és kohászat, utépités, magasépítéset, vízrajzi ügyek, mezőgazdasági és erdészeti, továbbá az összes ipari ügyek. A hatóságok szállításai hirdetményét német, vagy francia nyelven fogja közzélni, közölni fogja továbbá az építési anyagok piaci árait is. A laphoz hirdetési rész is lesz mellékelve.

A lokomobil és cséplőkezelők tanfolyama az állami felső ipariskolában (Budapest, VIII. ker., Népszínház-utca 8. sz.) jövő év január 2-án nyílik meg s április hó 7-ig tart. A tandíj 18 korona, a mit a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratások f. évi deczember hó 18-ik napjától 22-ik napjáig tartanak az intézet helyiségeiben. Vidékiek a tandíjnak postautalványon és az okmányoknak levélben való beküldése mellett is beiratkozhatnak.

A mezőgazdasági gépek ára. Wienből írják: Az összes mezőgazdasági gépekre a kormány zárlatot rendelt el. Ausztriában tehát a mezőgazdasági gépeket csak a földmívelésügyi minisztériumnak esetenként kért beleegyezésével lehet eladni. Az osztrák földmívelésügyi miniszternek a gazdák érdekében tett intézkedését az vonta maga után, hogy a morva gépgyárak a mezőgazdasági gépek árát a tavasszal 20%-os árdragítással akarták megterhelni. Az osztrák kormány intézkedése a magyar gépiacra is ki fog hatni: s félt, hogy a mezőgazdasági gépek árát még inkább meg fogja drágítani. Ez is azt bizonyítja, hogy az önálló gazdasági berendezkedés, a mely géphezozatatra nem szorul, előnyösebb Magyarország mostani helyzeténél, a melyet minduntalan eféle osztrák ipari megfélemlések érnek mostanában.

Az új requirálás módja. Szegedről írják: A magánháztartásokra elrendelt requirálás a jövő hét elején kezdődik. A gabonaneműek közül a zabot nem requirálják. A polgármester utasítása alapján a legnagyobb körültekintéssel kell megállapítani, a gabonából, hüvelyesből és őrleményekből mennyi az egész készlet. A kamrát, pinczét, padlást meg kell vizsgálni és a nyomozó hatóság munkája arra is kiterjed, hogy a készletek nincsenek-e elvermelve. A lefoglalt és beszállított mennyiségről a tulajdonos elismervényt kap, a minek értékét a Magyar Általános Hitelbank szegedi kirendeltsége fogja kifizetni. Házi és gazdasági szükséglet címén a termelőnél az 1—8 évcz korai után hónaponként 8 kiló gabonát, vagy napi 180 gramm lisztet, a nyolcz éven felüliek után hónaponként 14 kiló gabonát, vagy napi 310 gramm lisztet számítanak;

egy évcz aluliakat nem veszik figyelembe. Vetőmag gyanánt katasztrális holdankint egy métermázsára árpát s 12 kilogramm tengerit (ez kevés) hagynak meg a termelőnél; a búzát és rozst már elvetették és ezekből vetőmagra semmit sem lehet megtartani. Az utasítás az állattartásra (s hizlalásra szánt árpára és tengerire nézve is intézkedik.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916. évi deczember hó 15-ik napján.

Hozatalok és árak.		Árak
I. Szálas takarmányok.		
1. Réti széna I. rendű, ó	48 székér	2700—3300
2. " " II.	116 "	1700—2600
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	" "	" "
4. " " II.	" "	" "
5. Sarjuszéna	" "	" "
6. Muharszéna	14 "	3400—4000
7. Luczernaszéna	4 "	3300—3800
8. Lóhereszéna	" "	" "
9. Kőlesszéna	" "	" "
10. Zabos búkköny széna	6 "	3000—4000
11. Takarmányszalma (árpa)	" "	" "
12. Tengeriszár	" "	" "
Összesen szálas takarmány: 188 székér		
átlag á 1290 kg. Összes súly: 225.600 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	45 székér	1100—1300
14. Zsuppszalma	11 "	1800—2000
15. Szalmaszecska	1 "	1800—1900
16. Réti széna III. rendű, osomagolásra	15 "	1200—1600
Összesen szalmaféle: 72 székér		
átlag á 1100 kg. Összes súly 79.030 kilogramm.		
Legtöbb széna érkezett honnan? Oosa, Némedi és Sári.		
Legtöbb szalmaérkezett honnan? Üllő és Sorokásráról.		

SZESZ

A szeszüzletben e héten a forgalom szűk korlátok között mozgott. Maximális árban nagyobb tételek alig kerültek forgalomba, azonban egyes kisebb tételek prompt szállításra eszközöltettek.

Denaturált szeszben a kereslet állandóan élénk, azonban az ipar részére beérkezett rendeléseket lehetett részben teljesíteni, a detail forgalom részére e héten csak kevés jutott.

A pálinka- és rumüzletben a kereslet állandóan élénk, azonban a kínálat igen gyér és daczára annak, hogy a vevők a legmagasabb árakat engedélyezik, csak kisebb tételek kerültek forgalomba.

November 30-án jelent meg a m. kir. pénzügyminiszter 149.100 sz. rendelete, mely szerint deczember hó 1-ső napjától fogva ezen rendelet hatályainak időtartama alatt termelendő szeszmenyiségét ennek 69%-a erejéig zár alá helyezi.

Kontingens nyereszszeszben a kínálat a lefolyt héten valamivel élénkebb volt s több tétel zárulva is lett.

NYILTTÉR.

E rovatban közlötökért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

**A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltatjuk azokat**

**BORJUTÜDŐLOB ÉS
BORJUVÉRHAS ELLEN.**

Mert ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással **HATÉKONYAN** védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

**Budapest, IV. ker., Havas-utca 7. sz. a.
készülnek.**

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **MAILÁTH LÁSZLÓ**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**



GRAEPEL HUGÓ

BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szilávy-utca 22.

Ajánlja kitünően bevált szabadalmazott lemezörekrostaít

bármely rendszerű cséplőgéphez a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostaít. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.



EREDETI MOTOREKE

**Teljes mezőgazdasági
szesz-, keményítő-,
czukor és sörgyárak.**



Szövetkezeti szeszfőzde, gyümölcs- és
.: hulladékszáritóberendezések. .:



Gabona-, olajmalmok.



Magtárak, szárítók.



Takarmánykamrák.



.: Tejgazdasági hűtő- és jéggépek. .:



.: Szivattyu- és villamostelegek. .:

Felvilágosítással és ajánlattal szolgál:

Gazdaságberendező és Motoreke R.-Társ.

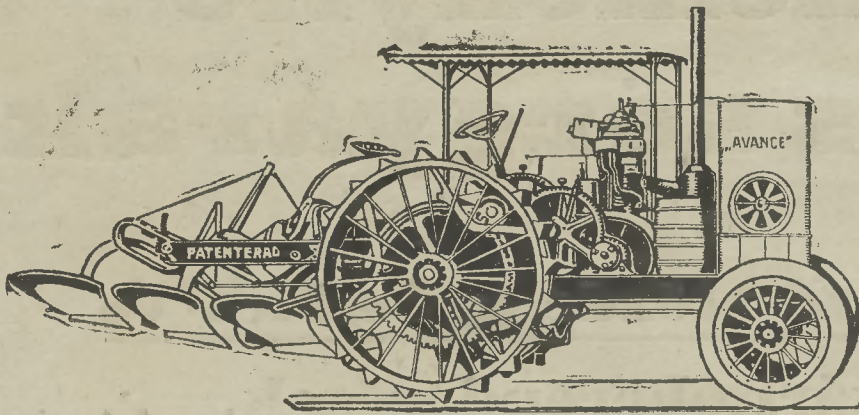
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.



„AVANCE” nyersolajmotorekére



beérkező számos utánrende-
lés ezen gép jóságának és cél-
szerű voltának legjobb fok-
mérője.

Ezen kifogástalanul és a
leggazdaságosabban dolgozó
motoreke felülmulhatatlan
előnyei:

**könnyű önsúly,
egyszerű szerkezet,**

aránytalanul nagyobb tartósság a benzinüzemű automobilrendszerű gépekkel
szemben!

Nincs karburátor! Veszélytelen!

Biztos üzem!

Csekély üzemfogyasztás!

Egyszerű áttekinthető kezelés!

Két előremenet és hátrahaladási sebesség!

**Önműködő ekekészlele páratlan szántási minőséget
eredményez!**

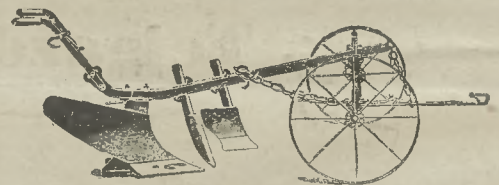
**Vontatási, cséplési és egyéb mezőgazdasági
munkálatoknál mindenütt bevált erőgép.**

**Komoly érdeklődők azonnali megren-
delés esetén mielőbbi szállításra
tarthatnak számot.**

**Részletes ismertetést kívánatra
küldünk.**

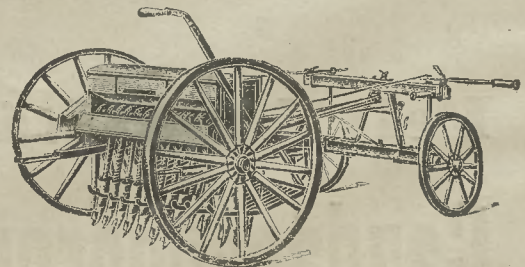
BÄCHER

egyetemes aczélekei és
talajművelő eszközei,



MELICHAR

egyetemes sorvetőgépei



azonnali megrendelés esetén tavaszi szállításra
még előjegyezhetők. — A nyersanyaghiány miatt
gyáraink gyártási képessége is csökken, miért is a rendelmények idejében való átírását ajánljuk.

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND, BUDAPEST.**
BUDAPEST, VI. kerület, Teréz-körút 26. szám.